

AYDA İLK YÜRÜYÜŞ

İnsanlık uzaya ilk defa 1969 yılında gidebildi. Yüzyıllardır devam eden bir hayaldi bu. İnsanlığın uzaya ilk seyahati, Dünya'ya en yakın gök cismi olan Ay'a oldu. Ay'a ayak basan ilk insanlar Neil Amstrong ve Edwin Aldrin'di. Apollo 11 adlı uzay aracıyla bu yolculuğu gerçekleştirdiler. Edwin Aldrin'in Ay ile ilgili anlattıkları , birçok kaynağa konu oldu.

Edwin Aldrin , Ay'a yaptığı yürüyüşü şöyle anlatıyor :

"Ay'ın yüzündeki ayak izlerinin orada ne kadar kalacağını merak ediyorum. Gerçekten Ay'ın yüzeyi ,ayak izi bırakmaya çok uygun bir toprakla kaplı. Pudra gibi taneli bir toprak. Taneler , birbirine kolaylıkla yapışıyor. Toprak kolayca sıkışabiliyor. Ay , çalışmaya çok elverişli. Yer çekiminin azlığı birçok fayda sağlıyor. En önemlisi , az güç sarf ederek çok iş yapabilme imkanı. Yer çekiminin olmadığı yer ve hallerde daha az güç harcanıyor. Bunun tek sakıncası, insanın bütün dikkatini olduğu yerde durmaya harcamak zorunda kalmasıdır.

Ay'daki görevlerimden biri de kolay yürüme şeklini araştırmaktı. Sonunda en iyi şeklin yine Dünya'daki gibi yürüme olduğuna karar verdim. İki ayak üzerine sıçramak da mümkün. Fakat bu yürüyüş daha güç. En iyisi , Ay'da uzun adımlar atmak. Kısa adımlarla yürüdüğü zaman , insan havada yüzer gibi oluyor. Hareketlerini birden hızlandıramıyor. Bundan başka birden durmak da mümkün olmuyor. Durmaya karar verdikten sonra da birkaç adım daha atmak zorunda kalınıyor.

İnsan Ay'da dengesini kaybettiğini kolayca sezebiliyor. Birkaç denemeden sonra dengeyi bulmak kolaylaşıyor. Ay'a gidecekler bir tavsiyem var: Araçtan çıktıktan sonra hiç olmazsa on beş dakikalarını yürüme , yön değiştirme ve denge bulma alıştırmalarına ayırırlar. Kendileri için en uygun şekli bulsunlar. Ondan sonra Ay'da rahat rahat hareket edebilirler."

Edwin Aldrin

Temel Eğitim Ansiklopedisi-3

❖ Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1- Ay'a ilk kez hangi uzay aracıyla ve hangi yıl gidilmiştir? **Apollo 11 adlı uzay aracıyla , 1969 yılında gidilmiştir.**

2- Ay'a ilk kez ayak basan astronotlar kimlerdir? **Neil Amstrong ve Edwin Aldrin'dir.**

3- Ay'ın yüzeyindeki torağın özellikleri nelermiş? **Pudra gibi taneli bir toprakmış. Birbirine yapışabiliyormuş.**

4- Yer çekiminin az olmasının avantajı neymiş ? **Az güç ile çok iş yapılabilirdi.**

❖ Aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını bularak , tümce içerisinde kullanınız.

Astronot Uzay insanı. Uzaya giden görevli.

Tümce: Astronot, rokete bindi.

Yer çekimi: Yerin çekim kuvveti.

Tümce: Dünya'nın yerçekimi savrulmayı önler.

Atasözleri

- ❖ Kelime çarkındaki kelimeleri inceleyiniz. Uygun olan kelimelerle atasözlerini tamamlayınız.

Yalancının mumu **yatsıya** kadar yanar.

Sabreden derviş **muradına** ermiş.

Davulun sesi **uzaktan** hoş gelir.

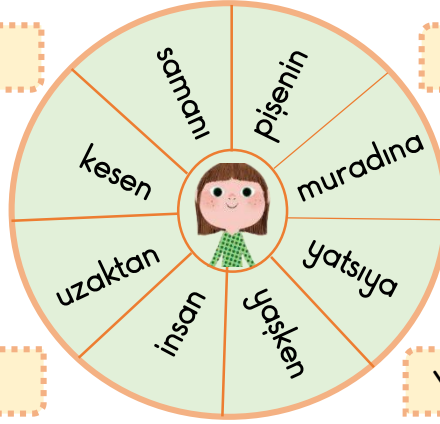
Ağaç **yaşken** eğilir.

Yaş **kesen** baş keser.

Sakla **samanı** gelir zamanı.

Yazın aşı **pişenin** kışın aşı pişer.

Dağ dağa kavuşmaz **insan** insana kavuşur.

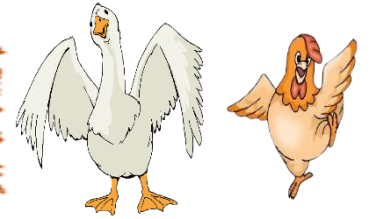
- ❖ Aşağıda verilen atasözlerinin anlamlarını araştırınız. Bulduğunuz sonuçları yanlarına yazınız.

Besle kargayı oysun gözünü : Yardım edip destek olduğunuz kişiler , nankörlük yapıp size kötülük yapabilir. Bu atasözü bu şekildeki durumlar için kullanılır.

İki karpuz bir koltuğa sığmaz: Aynı anda iki işi birden yapmaya çalışmamalıyız. İki işi aynı anda yapmaya çalışırsak , ikisini birden elimize yüzümüze bulaştırabiliriz.

Kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez: Daha büyük bir çıkarımızın olduğu yere , küçük bedeller verebiliriz. Böylece daha fazla kar edebiliriz.

Denize düşen yılanı sarılır: Çok kötü bir duruma düşenler , kötü olan başka unsurlardan medet umarlar.

❖ Aşağıdaki atasözlerini , konularına göre gruplandırınız. İlgili bölüme numarasını yazınız.

1- Ak akçe kara gün içindir.

2- Emek olmadan yemek olmaz.

3- Ayağını yorganına göre uzat.

4- Yalnız taş duvar olmaz.

5- Lafla peynir gemisi yürümez.

6- Sakla samanı gelir zamanı.

7- Birlikten kuvvet doğar.

8- Çalışan demir ışıldar.

Tasarruf ile ilgili

1 , 3 , 6 , 9 , 12

Çalışmak ile ilgili

2 , 5 , 8 , 11 , 14

Yardımlaşma ile ilgili

4 , 7 , 10 , 13 , 15 , 16

9- İşten artmaz dışten artar.

10- Bir elin nesi var iki elin sesi var

11- Çalışan kazanır elması kızarır.

12- Damlaya damlaya göl olur.

13- El el ile , değirmen yel ile.

14- Yazın başı pişenin kışın aşı pişer

15- Nerede birlik , orada dirlik.

16- Tek kanatlı kuş uçmaz.

❖ Aşağıdaki atasözlerinin kelimeleri karışık olarak verilmiştir. Atasözlerinin kelimelerini düzenleyerek , alt tarafındaki boşluklara yazınız.

hesap - uymaz - evdeki - çarşıya

Evdeki hesap çarşıya uymaz.

çalalmaz - patlıcanı - kırağı - acı

Acı patlıcanı kırağı çalmaz.

eken - biçmez - darı - arpa

Arpa eken darı biçmez.

doymam - acıkmam - aç - tok - sanır

Aç doymam , tok acıkmam sanır.

❖ Verilen konular ile ilgili üçer tane atasözü yazınız.

Sağlık ile ilgili atasözleri

Güneş girmeyen eve doktor girer.

Başını serin , ayağını sıcak tut.

Her şeyin başı sağlık.

Komşuluk ile ilgili atasözleri

Ev alma komşu al.

Komşu komşunun külüne muhtaçtır.

Hayır dile komşuna, hayır gele başına.

Çarpmada tahmin

❖ Aşağıdaki çarpma işlemlerinin tahmini sonuçlarını bularak , şifreyi yazalım.

93
x 4
360

24
x 2
40

62
x 3
180

45
x 5
250

71
x 2
140

19
x 8
160

52
x 6
300

33
x 4
120

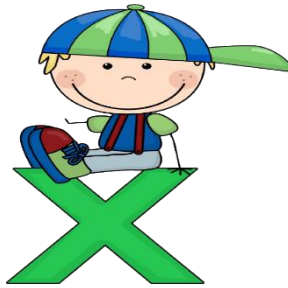
12
x 8
80

T	O	M	B	U	L	A	Y	I
120	250	300	360	180	80	140	40	160

❖ Aşağıdaki çarpma işlemlerinin gerçek ve tahmini sonuçlarını bulunuz.

Gerçek sonuç	Tahmini sonuç
$\begin{array}{r} 39 \\ \times 4 \\ \hline 156 \end{array}$	$\begin{array}{r} 39 \\ \times 4 \\ \hline 160 \end{array}$

Gerçek sonuç	Tahmini sonuç
$\begin{array}{r} 89 \\ \times 5 \\ \hline 445 \end{array}$	$\begin{array}{r} 89 \\ \times 5 \\ \hline 450 \end{array}$

Gerçek sonuç	Tahmini sonuç
$\begin{array}{r} 56 \\ \times 3 \\ \hline 168 \end{array}$	$\begin{array}{r} 56 \\ \times 3 \\ \hline 180 \end{array}$

Gerçek sonuç	Tahmini sonuç
$\begin{array}{r} 74 \\ \times 6 \\ \hline 444 \end{array}$	$\begin{array}{r} 74 \\ \times 6 \\ \hline 420 \end{array}$

Gerçek sonuç	Tahmini sonuç
$\begin{array}{r} 28 \\ \times 8 \\ \hline 224 \end{array}$	$\begin{array}{r} 28 \\ \times 8 \\ \hline 240 \end{array}$

Çarpma işlemi problemleri

Problem çözelim

1- Metroda 456 yolcu var. Metro bu yolcu sayısı ile 43 sefer yaparsa, toplamda kaç yolcu taşımış olur?

Cevap: $456 \times 43 = 19\ 608$

2- Kamyonca 120 kg olan kayalardan 36 tane yükledim. Kaç kg yük yüklenmiştir?

Cevap: $120 \times 36 = 4320$

3- Tanesi 789 TL olan tableten 16 tane aldım. Kaç TL ücret ödediğimi bulunuz?

Cevap: $789 \times 16 = 12\ 624$

5 - " $980 - 480 =$ " işleminin sonucunun 56 katı kaçtır?

Cevap: $980 - 480 = 500$

$500 \times 56 = 28\ 000$

4- " $356 + 458 =$ " işleminin sonucunun 35 katı kaçtır ?

Cevap: $356 + 458 = 814$

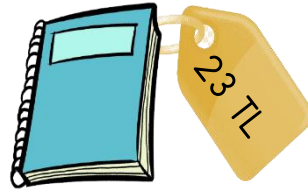
$814 \times 35 = 28\ 490$

❖ Aşağıdaki nesnelerin fiyatlarını inceleyiniz. Bu fiyatlara göre problemleri çözünüz

25 tane boya kalemi için kaç TL ücret ederim?

Cevap: $25 \times 36 = 900$ TL

Tüm ürünlerden ikişer tane alan Eslem, kaç TL öder?

Cevap: $23 + 36 + 132 = 191$

$191 \times 2 = 382$ TL

35 kişilik sınıfın tümü çanta alsaydı, kaç TL öderlerdi?

Cevap: $35 \times 132 = 4260$ TL

59 tane defter için kaç TL ücret ederim?

Cevap: $59 \times 23 = 1357$ TL

Çarpma işlemi tekrar

❖ Aşağıda verilen çarpma işlemlerini yapınız.

$$\begin{array}{r} 548 \\ \times 78 \\ \hline 4384 \\ - 3836 \\ \hline 42744 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 829 \\ \times 64 \\ \hline 3316 \\ - 4974 \\ \hline 53056 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 256 \\ \times 36 \\ \hline 1536 \\ - 768 \\ \hline 9216 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 623 \\ \times 59 \\ \hline 5607 \\ - 3115 \\ \hline 36757 \end{array}$$

❖ Aşağıda verilen sayıları 5, 25 ve 50 ile kısa yoldan çarpınız.

$$68 \times 5 = ?$$

$$68 \div 2 = 34$$

$$34 \times 10 = 340$$

$$56 \times 25 = ?$$

$$56 \div 4 = 14$$

$$14 \times 100 = 1400$$

$$94 \times 50 = ?$$

$$94 \div 2 = 47$$

$$47 \times 100 = 4700$$

❖ Aşağıda verilen çarpma işlemlerini zihinden yapınız.

$$215 \times 100 = 21500$$

$$200 \times 24 = 4800$$

$$500 \times 15 = 7500$$

$$456 \times 10 = 4560$$

$$21 \times 1000 = 21000$$

$$572 \times 100 = 57200$$

❖ Aşağıda verilen parantezli çarpma işlemlerini yapınız.

$$(9 \times 8) \times 12 =$$

Çözüm:

$$72 \times 12 = 864$$

$$(18 \times 5) \times 12 =$$

Çözüm:

$$90 \times 12 = 1080$$

$$6 \times (7 \times 12) =$$

Çözüm:

$$6 \times 84 = 504$$

$$13 \times (5 \times 23) =$$

Çözüm:

$$13 \times 115 = 1495$$

Doğal ve beşeri unsurlar

“

BİLGİ:

Kendiliğinden var olan unsurlara doğal unsurlar denir.

”

Doğal unsurlara 5 tane örnek veriniz.

- 1- Ova
- 2- Göl
- 3- Körfez
- 4- Plato
- 5- Mağara

“

BİLGİ:

İnsanlar tarafından sonradan yapılan unsurlara beşeri unsurlar denir.

”

Doğal ve beşeri unsurları yazalım.

Beşeri unsurlara 5 tane örnek veriniz.

- 1- Cami
- 2- Okul
- 3- Yol
- 4- Köprü
- 5- Baraj

❖ Aşağıdaki doğal ve beşeri unsurların altlarına , “doğal unsur” veya “beşeri unsur” yazınız.

beşeri unsur

doğal unsur

doğal unsur

beşeri unsur

doğal unsur

beşeri unsur

beşeri unsur

doğal unsur

Kuvvetin etkileri

❖ Aşağıda verilen kelimeler ile boşlukları doldurunuz.

1-Hareketli cisimlere hareket yönünde kuvvet uygulanırsa , **hızlanır**.

2-Hareketli bir cisme hareket yönünün **zıt yönünde** kuvvet uygulanırsa , cisim yavaşlar.

3-Hareketli cisme hareket yönünden farklı bir yönde kuvvet uygulanırsa **yön değiştirir**.

4-Her hareketli cismi durduramayabiliriz. Hareketli cisimlerin bazıları **tehlkeli** olabilir.

5-Kuvvet uygulanan cisimlerin **şekli** değişebilir.

❖ Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1-İtme kuvvetine üç örnek yazınız.

Cevap:

El arabası sürmek.

Şut çekmek.

Pencereyi kapatmak.

2-Çekme kuvvetine üç örnek yazınız.

Cevap:

Pazar arabası sürmek.

Pencereyi açmak.

Çekmeceyi açmak.

3-Kuvvet uygulanarak cisimlerin şekli değiştirebilir. Buna üç tane örnek yazınız.

Cevap:

Kutunun ezilmesi.

Pet şişenin sıkılması .

Hamurun sıkılması.

4-Hızlanma ve yavaşlama hareketine ikişer tane örnek yazınız.

Cevap:

Hızlanma: Uçağın kalkışı.

Yavaşlama: Trenin istasyona yaklaşması.

MİNİ TEST

$$24 \times 23 =$$

$$36 \times 43 =$$

1- Yukarıdaki çarpma işlemlerini yapınız. Daha sonra + = ? işleminin sonucunu bulunuz.

- A) 552 B) 1548 C) 996 **D) 2100**

$$\begin{array}{r} 89 \\ \times 6 \\ \hline \end{array}$$

2- Yukarıdaki çarpma işleminin tahmini sonucunun , sayı değerlerinin toplamı kaçtır?

- A) 534 B) 540 **C) 9** D) 12

I $21 \times 5 = 100$

II $16 \times 9 = 90$

III $42 \times 3 = 120$

IV $21 \times 5 = 400$

V $62 \times 2 = 120$

VI $35 \times 8 = 1800$

3 - Yukarıdaki çarpma işlemlerinin tahmini sonuçları bulunmuştur. Hangi işlemlerin tahmini sonuçları yanlış bulunmuştur ?

- A) I - II - III **B) II - IV - VI**
C) II - VI D) II - III - VI

4- " İnsanlar başkalarının işlerine, kendi işleri kadar önem vermezler." anlamındaki atasözü hangisidir?

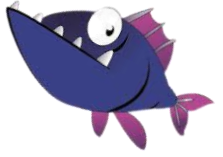
- A) Elden gelen öğün olmaz.
B) Besle kargayı oysun gözünü.
C) Bir elin nesi var , iki elin sesi var
D) El elin eşeğini türkü çağırarak arar.

İnsan , bir fırsat kaçırdığında bu fırsatı gözünde çok büyütür. Kaçırdığı bu fırsat için gereğinden fazla üzülür.

5 - Yukarıda açıklaması verilen atasözünün açıklaması , aşağıdakilerden hangisidir ?

- A) Kelin ilacı olsa kendi başına sürerdi.
B) Kaçan balık büyük olur.
C) Bugünün işini yarına bırakma.
D) Hamama giren terler.

mundar-kedi-ciğere-dermiş-ulaşamadığı

6 - Yukarıda açıklaması verilen atasözünün açıklaması , aşağıdakilerden hangisidir ?

- A) Kedi ciğere ulaşamadığında mundar dermiş.**
B) Ciğere ulaşamayan kedi mundar dermiş
C) Kedi ulaşamadığı ciğere mundar dermiş.
D) Mundar dermiş kedi ulaşamadığı ciğere.

7 - Hangi atasözü, insanların arkadaşlarına benzemelerini anlatan bir atasözü değildir?

- A) Körle yatan şaşş kalkar.
B) Üzüm üzüme baka baka kararır.
C) Bana arkadaşını söyle , sana kim olduğunu söyleyeyim.
D) Tavşan dağa küsmüş, dağın haberi olmamış.

8 - Aşağıda , ülkemizin turistik yerlerinin görselleri verilmiştir. Hangi görsel, beşeri bir unsurun görselidir ?

A)

B)

C)

D)

9 - Hangi çocuğun verdiği bilgi yanlıştır ?

A)

Barajlar beşeri unsurlardır.

B)

Köprüler beşeri unsurlardır.

C)

Okullar beşeri unsurlardır.

D)

Akarsular beşeri unsurlardır.

10 - Aşağıda verilen seçeneklerin hangisinde , tüm unsurlar doğal unsurdur?

A) Dağ , deniz , ova , yol

B) Köprü , deniz , akarsu , tünel

C) Kanyon , vadi , körfez , sahil

D) Baraj , mağara , göl , orman

Kuvvet yönü

11 - Yukarıdaki araca , parmak yönünde kuvvet uygularsak nasıl bir sonuçla karşılaşırız?

A) Araç giderek yavaşlar.

B) Araç yön değiştirmeye başlar.

C) Araç hızlanmaya başlar.

D) Araç durur.

12 - Aşağıdaki görsellerin hangisinde farklı bir kuvvet uygulanmıştır?

A)

B)

C)

D)

I- Hareketli bir varlığa hareket yönünde kuvvet uygularsanız , hızlanır.

II- Kuvvet cisimlerin şeklini değiştirebilir.

III- Hareketli bir cisme hareket yönünün zıt yönünde kuvvet uygulanırsa , yavaşlar.

IV- Tüm varlıkları kuvvet uygulayarak durdurabiliriz.

13- Yukarıdaki bilgilerin hangileri doğrudur. ?

A) I-II-III

B) II-III-IV

C) III-IV

D) I-III-IV